

Sa pagpanulsol sa China, ginapalapit sang US ang kalibutan sa bibi sang gera

Hayagan nga pagpanulsol sa China ang pinakaulihi nga upisyal nga pagbisita sa Taiwan ni US Speaker Nancy Pelosi, nga nag-abot sa isa ka eroplano militar. Masunod gid lang sang pagbisita nga ini sa labing ulihi nga deklarasyon ni US President Biden nga ini “magapangapin sa Taiwan”. Pila ka adlaw antes sini, ginpangunahan ni Defense Sec. Mark Esper ang delegasyon sang Atlantic Council padulong sa Taiwan kag nanawagan nga ibasura ang “One China Policy” (Polisiya nga Isa ang China) samtang nagalayag sa Taiwan Strait ang barko de gera sang US nga USS Benfold, isa ka *guided-missile destroyer*. Ara sa sidlangan naman sang Taiwan ang una na nga gin-deploy nga apat ka barko de gera sang US (USS Reagan *carrier strike group*, ang USS Tripoli, USS Antietam kag USS Higgins).

Ginagatungan sining hayagan nga pagtampalas sa deklarasyon sang China sa soberanya sa Taiwan ang daan na nga mainit nga inter-imperyalistang kumplikto sang US kag China. Pareho sa ginalauman sang mga istratedehista sang US, nagsabat ang China sa mga pagpanulsol paagi sa pagpalupok sang mga misayl kag mga paghanas para sa gera sa Taiwan Strait. Luyag sang US nga magsayup ang kalkulasyon sang China sa paglaum nga mahatagan-rason ang mga aksyon sini sa tabon sang “pagdepensa sa Taiwan”, kag pasikaron ang dugang nga deployment kag baligyaanay sang mga kagamitan militar sang US sa rehiyon.

Dapat kundenahon sang pumulyong Pilipino ang imperyalismong US sa nagapadayon sini nga mga pagpanulsol batuk sa imperyalistang karibal nga China, nga naga-

dul-ong sa Asia kag iban pang bahin sang kalibutan sa bibi sang mas masangkad nga inter-imperyalistang armadong inaway. Kadungan sini, dapat nila sikwayon ang arogante nga paggamit sang imperyalismong Chinese sang kusog militar sa pag-resolbar sang halambalanon sang pag-isa (*reunification*) sang China, nga pagtalikod sa madugay na nga nagaluntad nga polisiya sang matawhay nga paghilisugot ni Mao Zedong.

Ginahimo sang imperyalistang US ang mga pagpanulsol nga ini batuk sa China bisan pa padayon ini nga nagalunsar sang gerang *proxy* sa Ukraine batuk sa Russia. Ginapadumdom sa aton kon paano nga wala-untat nga ginasulsulan sang gub-yernong US kag ang NATO ang Russia paagi sa pagpalapad sang alyansang militar sa mga dulunan sini sa nakatundan.

Malip-ot nga pangkasaysayan nga bakrawn

Madugay na nga ginagamit sang mga imperyalistang US ang Taiwan bilang isa ka tawu-tawo sa pagpapanaog sang gahum sa Asia kag makigbanggi sa China sa ekonomya kag pulitika. Sa sulod sang halos 75 tuig, ginagamit sang US ang Taiwan bilang balwarte pang-ekonomya kag pangmilitar agud isulong ang iya istrategiko nga interes sa heyopolitika sang Asia-Pacific. Ginakabig sang US ang Taiwan bilang kabahin sang iya istrategiya nga “First Island Chain” agud pungan ang pagbangon kag pagpalapad sang China bilang imperyalistang karibal. Aktibo ini nga nagapondo kag nagaduso sa mga grupo sa Taiwan nga magdemanda sang kahilwayan agud pahinaon ang pag-angkon diri sang China. Nagabubo ini sang iya pondo agud pabaskugon ang militar sang Taiwan.

Umpisa pa sang ulihi nga bahin sang ika-17 siglo, kabahin na sang China ang Taiwan, nga may populasyon nga halos 85% Chinese nga Han. Gintabog sang dinastiyang Qing ang mga mananakop nga Dutch kag Espanyol nga nagakontrol sa mga bahin sang mga isla nga okupado sang mga tumandok nga pumulyo nga ginsakup sang imperyong Ming sang China.

Sa kabilugan sang ika-18 kag ika-19 siglo, kabahin ang Taiwan sa nagabug-os sang China. Ugaling, ginsakup ini sang bag-ong tuhaw nga imperyalistang Japan sadtong 1895, nga nag-okupar sa mga isla tubtob 1945 sang ginsurender sini ang teritoryo pagkatapos sang Ikaduha nga Gera Pangkalibutanon. Sang ginsurender sang Japan ang Taiwan sa tuig man nga ina, ginbaton ini sang gubyernong Chinese nga sadto sa idalom sang pagpamuno ni Chiang Kai Shek kag sang Koumintang.

Nagluntad ang gera sibil sa China halin 1945 tubtob 1949 sa tunga sang gubyernong Chiang nga suportado sang US kag sang rebolusyonaryong pwersa sa pagpamuno sang Partido Komunista sang China (CPC). Gindeklarar sang CPC ang pungsodnon nga kadalagan sang Oktubre 1, 1949 kag gintukod ang People's Democratic Republic of China (PRC). Sang Disyembre 1949, dala ang bulawan sang pungsod kag duha ka milyon nga pumuluyo, ginbayaan sang mga nalutos nga pwersang Koumintang ang *mainland* (o nagapanguna nga kadutaan) kag nag-atras sa prubinsya sang Taiwan, kon sa diin gintukod ang “kapitolyo sa panahon sang gera” sang China kag gindeklarar ang tuyo nga “bawion” ang *mainland*.

Katulad sang ginhimo sini sa Vietnam kag Korea, nagdeploy ang

US sang mga pwersa kag naghatag sang pangpulitika kag pangmilitar nga suporta sa mga lokal nga reaksyunaryo agud batuan ang mga rebolusyonaryong pwersa. Ginsakup sini ang Korea agud batuan ang mga rebolusyonaryong pwersa, nagmadinalag-on sa pagtungang Korea sa North kag South, kag ginpabilin ang pagkatungang nga ini sa pagtukod sang mga base militar sa South Korea. Sa umpisa nagmadinalag-on man ang US sa pagtungang sa Vietnam paagi sa pagsuporta sa serye sang mga papet nga rehimen sa nabagatnan kag pagdeploy sang ginatos kalibo nga mga pwersang kontra-gerilya. Lubos nga nalutos ang mga pwersa sang imperyalistang US kag gintabog pauli, nga naghawan sa dalan sa pagtingub sang Vietnam bilang isa ka pungsod.

Sang 1949, gindeploy sang US ang iya Seventh Fleet sa Taiwan Strait para kuno “punggan ang pagigrab sang mga inaway”, nga sa matuod isa ka gera sang pagpasilabot sa China. Gintuyo nga punggan sang mga imperyalistang US ang PRC nga lagson kag lubos nga lutuson ang napiyerde nga si Chiang Kai Shek, kag kadungan naghatag sang suporta sa pulitika, militar kag ekonomya sa Koumintang nga ara sa Taiwan. Nagpundar ini sang gubyerno nga nagaako bilang nagatiglawas sa bugos nga China, pero epektibo lang nga makagahum sa prubinsya sang Taiwan. Sa suporta sang US, nagpapanaog ang Koumintang sang pagginhahum militar sa sulod sang 38 tuig (1949-1987). Sa umpisa pa lang, naglunsar ini sang gera sang pagpamigos batuk sa mga komunista kag mga makabanwa sa Taiwan kon sa diin halos 150,000 ang ginbilanggo ukon ginpatay.

Agud makontrol ang Kuomintang, naghatag ang US sa Taiwan sang pang-misayl nga kanyon, nga gintukod sa kahabaan sang Taiwan Strait. Sang 1954, nagpirmahanay ang US kag Taiwan sang Mutual Defense Treaty, nagtukod sang United States-Taiwan Defense Command, kag sa sulod sang 25 tuig

nag-istasyon sang 30,000 suldado nga Amerikano sa isla.

Sang dekada 1950, nagsulod ang China sa halintang nga madasig nga paglapad sang ekonomya ukon pag-uswag sa produksyon pagkatapos sang pagkumpleto sang reporma sa duta sang 1954 sa idalom sang pagpamuno sang CPC kag Mao Zedong. Sa basehan sang mga kadalagan sa reporma sa duta kag kahublagang masa sang pumuluyong Chinese, ginsuguran sang China ang madasig nga industriyalisasyon umpisa sang ulihi nga bahin sang 1950, kag pagkatapos naghimo sang sosyalistang transpormasyon sa industriya kag agrikultura.

Sa atubang sang mga kadalagan sang sosyalistang rebolusyong Chinese, napilitan ang imperyalistang US nga tugutan ang Taiwan nga pauswagon ang iya ekonomya. Gintugutan sang World Bank ang Taiwan (subong man ang South Korea) nga maghimo sang reporma sa duta. Namuhunan sang daku ang US (upod ang Japan) sa Taiwan sa pagasebol sang elektrikal kag elektronik, pagmanupaktura kag serbisyo pangpinansya, kag naghatag sang mga pabor sa baligyaanay. Sa bilog nga dekada 1950, tubtob 30% sang kabilugan nga pamuhunan sa sulod sang Taiwan direkta nga naghaling sa ayuda pang-ekonomya sang US. Resulta sini, bisan gamay nga populasyon, limitado ang dunang manggad kag nagasalig lamang sa import ang Taiwan, nagkuripon sang dalagku nga kapital ang lokal nga burgesyahalin sa tuigan nga surplus sa baligyaanay nga amo liwat ginpuhan agud mag-uswag ang kaugalingon nga mga industriya. Halin 1981 tubtob 1986, nagalab-ot sa 74% sang pag-uswag pang-ekonomya sang Taiwan nakaangot sa pag-eksport sini sa US.

Pareho sa Taiwan, nagtalana man ang US kag ibang imperyalista sang kapareho nga padron sang mga pamuhunan kag pabor sa baligyaanay sa South Korea, Hongkong kag Singapore. Ining ginatawag nga “Tigre sang Asia” artipisyal nga

Espeyal nga Isyu | Agosto 10, 2022

Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Pilipinas

@cpp_angbayan1

ang.bayan@cpp.ph

gintukod, pangunahon sang mga imperyalistang US kag Japan, agud magamit ang mga teritoryo nga ini nga pang-sagang sa pang-ekonomya kag kauswagan pangkatilingban sang China halin dekada 1950.

Normalisasyon

Pagkatapos sang pulong nanday Richard Nixon kag Mao Zedong sang 1972, nag-agi sa “normalisasyon” ang relasyon nga US-China sa idalom sang “polisiya nga Isang China” kon sa diin ginkilala sang US ang PRC bilang solo nga guberno sang China. Sa Shanghai Communiqué, gindeklarar sang US nga ini “nagakilala sa panindugan sang tanan nga Chinese sa magtimbang nga bahin sang Taiwan Strait nga may ara lang nga isa ka China kag ang Taiwan kabahin sang China.” Ginsiling man sang US nga indi sini pagbanggion ang amo nga panan-awan, kag ginpalig-on nga pabor ini sa “matawhay nga pagresolbar sang pumuluyong Chinese lunsay halin sa *mainland* kag isla nga Taiwanese sa halambalanon sang Taiwan.”

Naglab-ot pa sa pito ka tuig antes i-atras sang US ang mga tropa sini sa Taiwan, kadungan sa pagtapos sang US-Taiwan Mutual Defense Treaty. Ugaling, sa amo man nga tuig ginpasar sang US ang Taiwan Relations Law, kon sa diin gintukod sini ang *de-facto* nga relasyon nga diplomatiko kag naghatag sang suporta militar sa Taiwan.

Sang 1977, nakapangibabaw sa Partido Komunista sang China ang mga modernong rebisyunista kag gindala ang China sa dalan sang kapitalista nga pagpanumbalik. Nakig-himbunanay ang mga daku nga burgesyang Chinese sa mga imperyalistang US agud bungkagon ang sosyalistang sistema, tugutan ang dumuluong nga pribadong kapital nga mamuhunan kag maghimulos sa barato nga kusog pangabudlay sa China.

Nag-uswag ang mga relasyon pang-ekonomya kag baligyaanay sa tunga sang *mainland* sang China kag Taiwan. Gintugutan sa *mainland* ang kapitalista nga pamuhunan halin sa

Taiwan, lakip ang Foxconn Company kag ang Taiwan Semiconductor Manufacturing Company (TSMC), ang duha sa pinakadaku nga taga-assembly kag taga-manupaktura sang elektroniks sa kalibutan. Umpisa nga mag-entra sa World Trade Organization sang 2001, nangin pinakadaku nga pabrika sa pag-assembly sa bilog nga kalibutan ang China, kon sa diin ginlansang ang sweldo sang mga mamumugon sa isa ka pinakadaku nga lebel, agud makaganyat sang wala-tupong nga kadakuon sang dumuluong nga kapital. Ginpabilin sang mga daku nga burgesya sa China ang panggwa nga porma sang partido komunista kag sosyalismo agud magkuripon sang pribadong kapital halin sa mga resorsa kag pribilehiyo sang estado.

Pareho nga nakabenepisyo ang daku nga burgesya sa *mainland* China kag Taiwan sa pagpanumbalik sang kapitalismo sa China. Lunsay nga nagtukod ang *mainland* China kag Taiwan sang mga upisyal nga pagpakig-angut para sa regular nga pagbayluhanay. Ginpahigad anay bilang halambalanon sa palaabuton ang “indi malikawan” nga liwat nga pag-isa sang China nga resolbahon sa pamaagi nga mainabyanon.

Ang Taiwan kag ang pagliso sang US sa Asia

Halin sang dekada 1990 tubtob dekada 2000, ginkalipay sang US ang integrasyon sang anay Soviet Union kag China—nga subong sa idalom sang daku nga monopolyong burgesya sang estado—sa pangkalibutanon nga kapitalistang sistema. Sa sulod sang pila ka tuig, ginkabig sang mga imperyalistang US nga katuwang ang China sa idalom sang areglo nga *neoliberal*, kag ginhatagan ini sang istatus nga “labing ginapaboran nga pungsod” sa baligyaan. Ginsaylo sang mga kumpanyang Amerikano ang pagmanupaktura sa China, kag ginhingalitan ang malapad nga hangaway sang barato nga kusog pangabudlay agud maghimo sang mga Iphone kag iban pang produkto nga may marka-Amerikano.

Nagbwelta sang ulihi sa ekonomya sang US ang malaparan nga *outsourcing* ukon pagsaylo sang produksyon sa iban nga pungsod, kag mangin paktor sa istrategikong pagluya sini. Naggamay ang kantidad nga ginatuga sang ekonomya sang US, nangin pinansyalisado kag mas bulnerable sa panapanahon nga krisis ukon ang paglupok sang mga bukal pangpinansya (*real estate*, *dotcom*, pabalay). Umpisa sang krisis sa pinansya sang 2008, nagakadasma sa malawigan nga istagnasyon ang US kag ang pangkalibutanon nga sistemang kapitalista, kag nagbunga sang nagaigting nga ribalan kag banggianay sang mga imperyalista. Resulta sini, nangin mas mabaskog ang pagpang-away sang mga magkasunod nga guberno sang US, nga ginapilit ang China nga bungkagon ang mga kumbuyahan sang estado, kag himuon ang mga tikang para tapuson ang pirme nga pagkaputo sang US sa pakigbaligyaanay sa China. Nagdeklarar ang imperyalismong US sang “pagliso pakadto sa Asia” nga maathag nga nagakabig sa China bilang pangmalawigan nga katalagman sa iya paghari. Umpisa sadto, labi pa nga nangin agresibo kag antagonistiko ang polisiya sang US.

Nag-umpisa nga nagpapanaog ang US sang mga sangsyon sa baligyaanay o pagpang-ipit sa mga produkto nga himo-China, lakip batuk sa Huawei sa akusasyon nga naimbolbar ang kumpanya sa pagpang-espiya para sa guberno sang China. Nagpapanaog man ini sang mga sangsyon batuk sa pag-eksport sa China sang mga abanse nga kagamitan para sa produksyon sang moderno nga mga *semiconductor*. Sa patag militar, ginbuhi sang US ang alyansang pangseguridad nga Quad (US, Japan, India kag Australia) nga may tuyo nga palibutan ang China. Ginaduso man sini nga palaparon ang North Atlantic Treaty Organization (NATO) lampas sa Atlantic paagi sa pagpaentra sa Japan, South Korea, Australia kag New Zealand sa iya ulihi nga pulong sa Madrid

kon sa diin gindeklarar ang China bilang “estrategikong katalagman” sa alyansang militar.

Para sa mga imperyalistang US, ang pusisyon sini sa Taiwan yabi nga elemento sa iya istrategiya nga he-yopolitikal kag kumplikto sini sa China. Gani padayon sini nga ginapabaskog ang alyansang militar sa Taiwan. Umpisa 2019, nagbakal ang Taiwan sang \$17 bilyong balor sang kagamitan militar sa US. Wala pa sang duha ka tuig, tatlong beses na nga nagbaligya sang armas ang gub-yerno ni Biden sa Taiwan. Nabuyagyag man sang nagligad nga tuig nga nagahanas ang mga suldadong Amerikano sa militar sang Taiwan. Paliwat-liwat na nga nagahimo ang US sang mga mapanulsol nga operasyong militar sa Taiwan, lakip ang nagadamo nga operasyon sang “kahilwayan sang paglayag” sa sulod kag guwa sang Taiwan Strait, subong man sa South China Sea.

Pamatukan ang pagpanulsol sang gera sang US kag militarismo sang China

May malaba nga kasaysayan ang mga imperyalistang US sa paggamit sang mga sangsyon sa baligyaanay kag ekonomya kag pagpang-ipit militar batuk sa mga karibal nga imperyalistang gahum agud magsulsol sang gera. Sa atubang sang nagalawig nga istagnasyon kag nagadaku nga katalagman nga mahulog sa resesyon, nagatuga ang US sang mga kundisyon sang gera agud makabene-pisyo ang iya industriya sa militar sa desperado nga tuyo nga buhion liwat ang iya ekonomya.

Sa gerang *proxy* sang US sa Ukraine batuk sa Russia, nagtimbuok ang ganansya sang mga kumpanya pareho sang Raytheon, Lockheed-Martin kag iban pa nga nagahimo sang mga misayl, mga *drone* kag iban pang kagamitan nga gina-eksport sa mga patag-awayan. Ginabutang ang bilog nga kalibutan sa katalagman sang nagasingki nga pagpanulsol sang US sang gera.

Dapat magtindog ang proletaryado kag pumuluyong Pilipino upod

ang bilog nga kalibutan sa pagpamatuk sa mga pagpanulsol sang gera sa Asia kag iban pang lugar. Ang mga rebolusyonaryong pwersa nga proletaryado sa tanan nga pungsod dapat magkonsolida, magtukod ukon magpabaskog sang nagapanguna nga partido komunista, pamunuan ang masa kag pauswagon ang ila makasahi nga pangpulitika nga gahum paagi sa rebolusyonaryong armadong pagbato kag iban pang porma sang paghimakas.

Dapat man pakamalauton sang malapad nga masa sang pumuluyong Pilipino ang militar sang US sa paggamit sang iya mga pasilidad militar sa Pilipinas kag teritoryong dagat bilang lunsaran sang agresibong mga tikang sa palibot sang Taiwan kag batuk sa China. Lapas ini sa soberanya sang Pilipinas kag nagabutang sa peligro nga malamita ang Pilipinas sa gera sang mga higante.

Dapat suportahan nila ang pumuluyo sang Taiwan sa ila militante nga pagbangon batuk sa paggamit sang Taiwan bilang tawu-tawo sang US, pagkunderar sa pagpasilabot sang US sa halambalanon pangsulod sang China, pagsikway sa militarismo sang China, kag itib-ong ang handum sang pumuluyong Chinese nga matawhay kag mainabyanon nga resolbahon ang pag-isa sang China.

Dapat man idemanda sang pumuluyong Pilipino sa soberanya sang pungsod batuk sa interbensyon militar sang US. Dapat nila nga idemanda ang pagbasura sa Mutual Defense Treaty, Visiting Forces Agreement kag iban pang indi patas nga kasugtanan militar. Dapat nila nga iduso ang pagbungkag sa mga pasilidad sa sulod sang mga kampo sang AFP nga eksklusibo nga ginagamit sang US, iduso ang pag-atras sang tanan nga suldado kag adbayer nga Amerikano halin sa kadutaan sang Pilipinas, nga nagatuga nga target sang pagtimalos sang mga kaaway sang US.

Dapat man ipanawagan sang pumuluyong Pilipino nga respetuhon sang China ang pungsodnon nga so-

beranya kag teritoryong dagat kag iduso ang China nga bungkagon ang tanan nga pasilidad militar nga gintukod sa sulod kag palibot sang West Philippine Sea. Dapat iduso ang China nga respetuhon ang desisyon sang International Arbitral Tribunal sang 2016 nga nagakilala sa teritoryong dagat sang Pilipinas, iya eksklusibo nga sona pang-ekonomya kag *extended continental shelf* sa idalom sang UNCLOS. Dapat untaton sang China ang pang-industriya nga pagpangisda kag pagdambong sa mga resorsang dagat sa mga kadagatan nga ini.

Dapat man maghugpong ang malapad nga masa sang pumuluyong Pilipino sa mga mamumugon kag ginapigos nga pumuluyo sang United States kag China kag magtukod sang nagahiliugyong prente batuk sa imperyalistang gera. Nagakangil-ad ang nagamahal sang kalinungan nga pumuluyo sang US kag China bangud sa nagadaku nga pondo nga ginagasto sa produksyon kag pagbaligya sang armas, samtang milyon nga pumuluyo nagaantus sa nagatinaas nga mga presyo, lapnagon nga wala trabaho kag paglala sang serbisyo sosyal para sa ikaayong lawas, edukasyon, transportasyon kag iban pa.

Dapat man tukuron sang pumuluyong Pilipino, upod ang mga pumuluyo sang Indonesia, Malaysia, Singapore, Vietnam, Thailand, Korea, Japan kag iban pang pungsod sa Asia kag iban pang bahin, ang nagahiliugyong prente batuk sa imperyalistang agresyon, labi na sang mga pagpanulsol sang US sang gera sa rehiyon. Dapat nila nga idemanda sa ila mga gub-yerno nga batuan ang pagpangpresyur bilang mga tawu-tawo sang mga imperyalista. Ululupod sila, kag sa taga-tagsa ka inisyatiba, dapat iduso sang pigos nga pumuluyo sa bilog nga kalibutan ang ila paghimakas para sa tunay nga demokrasya, pungsodnon nga kahilwayan kag sosyalismo, agud matapos ang imperyalismo kag ang wala-kabusugan nga paghandum sini sang gera. AB